

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НА МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС

Анотація: У даній статті показано, що перехід світової економіки в стадію постіндустріального розвитку, пов'язаний зі збільшенням частки нематеріальної продукції і зростанням інформаційних потоків, істотно змінює умови міжнародного бізнесу та змінюють логіку його ведення. Розкрито інформаційна парадигма аналізу впливу інформаційного розвитку на міжнародний бізнес. Відображено двоїста роль інформації у відтворювальному процесі сучасного міжнародного підприємництва.

Ключові слова: інформаційна парадигма, інформаційний розвиток, міжнародний бізнес, конкуренція, структура міжнародного бізнесу, інформаційна безпека.

Аннотация: В данной статье показано, что переход мировой экономики в стадию постиндустриального развития, связанный с увеличением доли нематериальной продукции и ростом информационных потоков, существенно меняет условия международного бизнеса и меняют логику его ведения. Раскрыта информационная парадигма анализа влияния информационного развития на международный бизнес. Отражена двойственная роль информации в воспроизводственном процессе современного международного предпринимательства.

Ключевые слова: информационная парадигма, информационное развитие, международный бизнес, конкуренция, структура международного бизнеса, информационная безопасность.

Abstract: This article shows that the transition of the world economy to the stage of post-industrial development, associated with an increase in the share of intangible products and an increase in information flows, significantly changes the conditions of international business and changes the logic of its conduct. The information paradigm for analyzing the impact of information development on international business is revealed. The dual role of information in the reproduction process of modern international entrepreneurship is reflected.

Key words: information paradigm, information development, international business, competition, structure of international business, information security.

Конкуренція і конкурентна боротьба є головним змістом функціонування міжнародного бізнесу, який базується на ринкових механізмах. Сучасний світовий ринок являє собою складну систему, яка змінюється під впливом попиту та пропозиції товарів і послуг. На ці процеси впливають виникнення нових потреб, нові технології, нові організаційні форми співробітництва, нові методи конкуренції. Завдяки міжнародній конкуренції і її сталого розвитку, посилюється пошук нових способів розвитку конкурентоспроможності продукту, а також пошук нових ринків збуту. Інформаційні технології та науково-технічний прогрес прискорили розвиток конкуренції і надали їй якісно новий характер [1].

Інформатизація світового виробництва стає рушійним фактором інноваційного розвитку міжнародного бізнесу та національних економік в цілому. За рахунок зростання рівня розвитку інформаційних систем, технологій та комунікацій міжнародний бізнес відносно вільно перетинає національні бар'єри регулювання міжнародних відносин, підсилюючи при цьому взаємозалежність господарюючих суб'єктів національних економік. Це призводить до зрощення частин національних господарств і формування єдиного інтернаціонального виробничого ядра, в основі якого лежить міжнародний поділ праці [3].

Інформаційні технології широко застосовуються в бізнесі, змінивши процес виробництва, просування і реалізації різних матеріальних і нематеріальних благ. Існує безліч програмних продуктів для оптимізації бізнес-процесів, підвищення контролю над потоками документів, для ведення внутрішньої документації. Завдяки інформаційним технологіям стало можливим обмінюватися інформацією на великих відстанях і займатися бізнесом в різних країнах. Інформаційні технології дають можливість необмеженого розширення бізнесу, а також дозволяють автоматизувати процес управління в цілому. Інформаційні технології істотно скорочують час на проведення транзакцій, збір і обробку інформації, а також використання ІТ в бізнес дозволяє найбільш раціонально використовувати виробничі ресурси. Сьогодні завдяки ІТ-системам звичні товари стають інтерактивними. Що стосується нових технологій, то вони можуть спростити життя практично у всіх сферах діяльності людини [1].

Проблеми становлення інформаційної економіки знайшли відображення в роботах таких іноземних учених як Д. Белла, Дж. Мартина, Т. Шульца, Й. Шумпетера, Р. Фостера, П. Дракера, М. Портера, М. Арапова, В. Иноземцева, Р. Нижегородцева, М. Делягина та інших. Серед вітчизняних учених слід виділити роботи В. Гейця, М. Кизима, В. Пономаренко, І. Матюшенко, І. Отенко, В. Рокоча та інших.

Разом з тим, сучасні реалії вимагають розробки нових наукових підходів до дослідження проблеми впливу інформаційного розвитку на зміст, форми, структуру міжнародного бізнесу. Дослідження інформаційної сутності міжнародного бізнесу також вимагає свого вирішення.

Метою статті є вивчення сутності інформації та впливу інформаційного розвитку на міжнародному бізнес в сучасних умовах господарювання.

Міжнародний бізнес в даний час здійснюється в нових умовах - умовах інформаційної економіки. Інформаційну економіку можна розглядати як частину постіндустріальної, яка визначається прогресом науки і техніки, які зробили основою техніко-економічного розвитку інформаційні та комунікаційні технології.

У міжнародному бізнесі виникають нові явища, що мають суто інформаційний характер. Сучасна інформаційна сфера за своєю природою носить міжнародний характер, стираючи звичні межі між поняттями "національного" і "інтернаціонального". Це стосується не тільки чисто інформаційних систем, але і фінансів, а також комерції, здійснюваної на основі інформаційних мереж. Інформація стала міжнародним фактором виробництва поряд з капіталом, робочою силою і матеріальними ресурсами. Сучасні досягнення в розвитку інформаційних і комунікаційних технологій привели до формування глобального електронного середовища для економічної діяльності. Колишні зовнішні чинники підприємництва стали як би внутрішніми не тільки для транснаціонального, а й для національного бізнесу. У міжнародному середовищі підприємництва виявляються всі виробники і продавці, незалежно від того, працюють вони на національний або закордонний ринок.

Інформація у відтворювальному процесі займає подвійне становище. Ця двоїстість полягає в тому, що інформація, з одного боку, виступає як результат виробництва, так як будь-який процес виробництва є процес виробництва інформації. З іншого боку, інформація виступає як фактор виробництва. На цій посаді вона має особливі, відмінні характеристики, властивості, які різко виділяють її з інших чинників виробництва: надлишок і рідкість, об'єктивність і суб'єктивність. Існують і інші властивості інформації, які не настільки очевидні в даний час, але які будуть активно себе проявляти в майбутньому. Як фактор виробництва інформація, втілено у всіх компонентах системи продуктивних сил суспільства, є складовим елементом всіх моментів процесу праці - і предметом праці (як потенційно, так і дійсно), і засобом праці, і складовою частиною робочої сили.

Подвійна роль інформації у відтворювальному процесі зумовила формування двох основних напрямів у вивченні сутності та ролі інформації в сучасній економіці. По-перше, досліджується процес виробництва самої інформації. По-друге, інформація аналізується як найважливіший фактор виробництва і елемент ринкової інфраструктури (сигналів ринку) [2].

В рамках інформаційної парадигми аналізу впливу інформаційного розвитку на міжнародний бізнес виділяють особливі властивості інформації як ринкового об'єкта, в тому числі і міжнародного обміну:

- множитья, розростається в процесі використання;
- в принципі ізобільна;
- не обмежена простором;
- не убиває в процесі її використання;
- відрізняється від свого носія;
- є невідчуждаєма;
- як благо не є рідкісним;
- залежить від фактора часу;
- покупець не може судити про цінності інформації, поки її не отримає [2].

Активне впровадження інформаційної парадигми в економічну діяльність необхідно не тільки з точки зору участі в міжнародному поділі праці, але і з точки зору поширення високих життєвих стандартів постіндустріального суспільства.

Інформаційна парадигма означає, що між ринковими суб'єктами з'являються спеціалізовані комп'ютерно-мережеві посередники. У світі, де кожен з'єднаний з кожним, більшість операцій може бути здійснено натисканням на клавішу комп'ютера. Інтернет, поєднуючи фірми з покупцями, створює ілюзії про можливість усунення посередників, які традиційно займалися організацією потоків інформації і товарів між виробниками і споживачами. Ця тенденція носить назву «без посередників». Вона спостерігається в різних сферах міжнародного бізнесу.

Міжнародний бізнес крім традиційних операцій включає в себе створення нових інформаційних технологій і програмних продуктів, телекомунікаційні та провайдерські послуги, електронний бізнес, електронні ринки, електронні біржі, електронні платіжні системи, телероботу, дистанційну зайнятість і ін. Нові форми міжнародного бізнесу розвиваються відповідно до своїх специфічними цілями і критеріями ефективності.

Таким чином, інформаційна парадигма передбачає зміну традиційної структури міжнародного бізнесу. Потрібні нові принципи її побудови. Інтернет інтегрує всіх учасників

міжнародного бізнесу - від споживачів, роздрібних торговців і постачальників аж до виробників - в єдиний робочий процес. Формується т.зв. мережева структура міжнародного бізнесу. Інформаційна парадигма міжнародного бізнесу обумовлює динамічний характер конкуренції. Необхідність постійно пристосовуватися до змінного середовища змушує фірми розробляти гнучку стратегію, щоб, з одного боку, реагувати на нові можливості, а з іншого - сучасно відмовитися від менш вигідних видів діяльності, операцій і т.п. Необхідність постійно пристосовуватися до змінного середовища змушує фірми розробляти гнучкі стратегії свого розвитку. Світогосподарські суб'єкти опиняються втягнутими в нескінченний процес вишукування нових конкурентних переваг і взаємодії з конкурентами з метою їх реалізації.

Сукупність факторів глобальної інформатизації впливають на світові економічні процеси в цілому і міжнародну бізнес-активність зокрема, а саме - поява нових форм і видів міжнародного бізнесу.

Аутсорсинг як нова форма оптимізації бізнес-процесу є головним інструментом досягнення компанією світового лідерства. Такий ефект за рахунок аутсорсингу досягається в результаті отримання істотних поліпшених послуг і збереження витрат на основних і вторинних виробничих процесах шляхом залучення на тривалий час зовнішніх фахівців або консультантів.

Більшість організацій використовують аутсорсингові послуги з метою забезпечення обслуговування і підтримки виробленої продукції. Компанія, яка перебуває поза глобальної сервісної революції, втрачає конкурентні переваги. Більшість великих світових компаній вдаючись до використання глобального аутсорсингу в інформаційно-комунікаційній сфері вирішують проблему витратності і ефективності виробництва, підвищення якості глобального продукту в умовах глобального попиту, інноваційності виробництва, вмілого впровадження інформаційних систем і фінансових ресурсів [4].

В результаті об'єктивних змін в формах і методах ведення міжнародного бізнесу під впливом розвитку інформаційного розвитку міжнародного бізнесу потрібні нові інструменти регулювання міжнародних торгових угод. Відповідно, повинні змінюватися і теоретичні уявлення про форми і методи ведення міжнародного бізнесу. Точно також і державам, щоб контролювати зростаючий обсяг комерційних угод з нематеріальними товарами, необхідно адаптуватися до мінливих умов міжнародного бізнесу [5].

На сучасному світовому ринку поряд з державами і ТНК активно діють нові учасники - міжнародні економічні організації, інтеграційні союзи, міжнародні біржі і аукціони, швидко зростаючі мегаполіси, різні неформальні економічні союзи. Багато некомерційні, громадські, політичні, релігійні організації і навіть окремі бізнесмени роблять помітний вплив на характер міжнародних економічних відносин і тим самим - на умови міжнародного товарообміну, значно ускладнюючи процедуру комерційних переговорів, реальних поставок, розрахунків по операціях [5].

Міжнародний бізнес на основі інформаційної парадигми стикається з проблемою забезпечення інформаційної безпеки. Найбільш руйнівними і збитковими є: по-перше, несанкціонований доступ до внутрішньофірмової інформації, а по-друге, розголошення та спотворення інформації при її передачі по інформаційних мережах. У зв'язку з цим виникає два низки завдань:

- забезпечення безпечної внутрішньофірмової середовища для роботи з документами і базами даних;

- захист інформації на всіх стадіях її руху.

Необхідність вирішення цих завдань викликала до життя нову сферу бізнесу - інформаційна безпека. Компанії, що спеціалізуються на вирішенні проблем інформаційного захисту бізнесу, пропонують ряд нових продуктів і послуг перш за все фінансового і корпоративного ринку.

Таким чином, проведений аналіз розвитку міжнародного бізнесу в інформаційно-ринковому просторі дозволяє констатувати, що в сучасних умовах його орієнтири і параметри опинилися у фокусі економічних, технологічних, організаційних та інституційних чинників. Оптимальне поєднання цих різноманітних чинників створює умови для активного розвитку бізнес-моделі, заснованої на інформаційній парадигмі. І, навпаки, диспропорції, однобічний розвиток деформує стимули і блокує зростання ефективності [6].

Висновки. Підводячи підсумок, слід підкреслити, що міжнародний бізнес в даний час зазнає глибокі зміни під впливом інформаційного розвитку. Вплив інформаційного розвитку на міжнародний бізнес багатогранно і передбачає зміну традиційної структури міжнародного бізнесу. Активне впровадження інформаційної парадигми в економічну діяльність необхідно не тільки з точки зору участі в міжнародному поділі праці, але і з точки зору поширення високих життєвих стандартів постіндустріального суспільства.

Пошук шляхів забезпечення інформаційної безпеки є напрямком подальшого дослідження впливу інформаційного розвитку на міжнародний бізнес.

Литература

1. Знаменская Е.А. Роль информационных технологий в международном бизнесе / Е.А. Знаменская // Международный журнал экспериментального образования. – 2013. – № 11-1. – С. 146-147.)
2. Муравьев В.А. Информация в международном бизнесе / В.А. Муравьев // Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. – Москва : Финансовая академия при Правительстве Российской Федерации, 2003. – 28 с.
3. Кокорина В.И. Аутсорсинг как форма инновационного развития международного бизнеса в сфере информационно-коммуникационных технологий / В.И. Кокорина // Инвестиції: практика та досвід, № 16, 2011. – С. 49-51.
4. Loh P. Global IT Outsourcing: key issues and trends / P. Loh. – Singapore, 2005. – 116 p.
5. Зенкина Е.В. Развитие международного бизнеса в постиндустриальной экономике / Е.В. Зенкина // Известия МГТУ «МАМИ» № 1(19), 2014, т. 5. С. 34-36.
6. Муравьева А.В. Инновационный подход к международному банковскому бизнесу / А.В. Муравьева // Диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. – Москва : Финансовая академия при Правительстве Российской Федерации, 2003. – 160 с.
7. Дякин Б.Г. Международный бизнес. Т. 6 / Б.Г. Дякин. - М. : Изд-во ТЕИС, 2013. - 583 с.